

MENEKŞE TOPRAK • Valizdeki Mektup

MENEKŞE TOPRAK İlk ve ortaöğrenimini Köln'de ve Ankara'da tamamladı. Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi'ni bitirdi. Radyo gazeteciliği yapıyor, Berlin ve İstanbul'da yaşıyor. Öyküleri çeşitli dergi ve antolojilerde yayımlandı. Almanca, Fransızca ve İngilizceye çevrilen bazı öyküleri ise bu ülkelerin edebiyat dergileri ve öykü antolojilerinde basıldı. *Ağtın Sonu* adlı romanı 2015 Duygu Asena Roman Ödülü'ne değer görüldü. Eserleri: *Hangi Dildedir Aşk* (öykü, YKY, 2009), *Ağtın Sonu* (roman, İletişim, 2014), *Temmuz Çocukları* (roman, İletişim, 2015), *Valizdeki Mektup* (öykü, İletişim, 2016).

YKY, 2007 (2 baskı)

İletişim Yayınları 2351 • Çağdaş Türkçe Edebiyat 395

ISBN-13: 978-975-05-2012-9

© 2016 İletişim Yayıncılık A. Ş.

1. BASKI 2016, İstanbul

EDITÖR Levent Cantek

KAPAK Deniz Karagül

UYGULAMA Hüsni Abbas

DÜZELTİ Nebiye Çavuş

BASKI Sena Ofset · SERTİFİKA NO. 12064

Litros Yolu, 2. Matbaacılar Sitesi, B Blok, 6. Kat, No: 4NB 7-9-11

Topkapı, 34010, İstanbul, Tel: 212.613 38 46

CILT Güven Mücellit · SERTİFİKA NO. 11935

Mahmutbey Mahallesi, Devekaldırımı Caddesi, Gelincik Sokak,

Güven İş Merkezi, No: 6, Bağcılar, İstanbul, Tel: 212.445 00 04

İletişim Yayınları · SERTİFİKA NO. 10721

Binbirdirek Meydanı Sokak, İletişim Han 3, Fatih 34122 İstanbul

Tel: 212.516 22 60-61-62 • Faks: 212.516 12 58

e-mail: iletisim@iletisim.com.tr • web: www.iletisim.com.tr

MENEKŞE TOPRAK

Valizdeki Mektup

İÇİNDEKİLER

<i>Valizdeki Mektup</i>	7
<i>Güzel Bir Gün</i>	23
<i>Eve Dönüş</i>	39
<i>Karşılaşma</i>	49
<i>Park</i>	61
<i>Fırsat</i>	71
<i>Yokuştaki Kız:</i>	
<i>Bilinmeyene Yolculuk 1</i>	79
<i>Seçilmiş:</i>	
<i>Bilinmeyene Yolculuk 2</i>	95
<i>Ah! Şarap İçerken</i>	
<i>Bir de Gazete Okusam</i>	113

Valizdeki Mektup

Daracık merdivenlerden inerken, bir zamanlar kulakları sağır eden siren sesleriyle kendilerini bu yarı karanlık dar koridora atan insanların korkularını hissediyorum bir an. Ama sadece bir an. Merdiven duvarına asılı altmış yıl öncesine ait “Pıss, düşman aramızda!” propaganda afişiyle aklım karışıyor, duygularım taraf değiştiriyor. Boy boy, renk renk gaz maskeleri, çıplak ve sıksa bedenleri savunmasız bırakan gaz odalarını anımsatıyor bana insafsızca. Ancak dört yüz derecelik bir sıcaklıkta eriyebilen belleri bükülmüş, ağızları eğilmiş, karınları deşilmiş cam bardakların yaşamış oldukları vahamet de yetmiyor. Hani hayal gücümü zorlayıp, bir sofrayı donatan diğer araç gereçlerin bir parçası olan bu cam bardaklardan, bir zamanlar yanı başlarında duran, önce kavrulmuş, sonraları da paslanmış eğri büğrü şu kaşıklardan, çatallardan yola çıkarak, çatallardan birinin bir elin parmakları arasından ağıza götürülüyor oluşunu, diğer elin belki de tam o sırada bardağı okşayışını canlandırabilirim kafamda. Onlara dokunan parmakların sahibiyile aynı anda yakalanmışlardır baruta ve ateşe demem yeterli olmalı. Bir tek bar-

dağın, çatalın, bıçağın biçim değiştirerek, ama özlerini de koruyarak direnmişlikleri, küller içinde kapkara iskeletleriyle yükselen binaların beynime hücum eden görüntüleri de saf değiştirmeme yetmiyor.

Ama hafızayı tetikleyen başka şeyler çıkıyor karşıma: Yerlerdeki boy boy valizler, çantalar siyah-beyaz karelerdeki belgesellere götürüyor beni önce. İnsanlar ellerindeki valizlerle koşar adım akıp gidiyorlar sokaklarda. Meğer onlar hiç de uzun tren yolculuklarına çıkmak üzere koşuşturup durmuyormuş. Sadece ateşten, baruttan, belki de bir daha içine giremeyecekleri evlerinden kurtarabilecekleri en değerli eşyalarını taşırlarmış yanlarında. İşte bu trajik geliyor bana, biraz da, sanki yıllardır aklıma takılmış ama bir türlü yanıtını bulamadığım bir şeyin sırrına vakıf olmuşum gibi, şaşırıyorum. Şimdi şimdi kavriyorum ve birazcık hissedebiliyorum. Ama, yine de değil, tam aradığım hikâyeler değil bu hissettiklerim. Başka şeyler olmalı. Tozpembe renklerin hâkim olmaya, tüm insanlığı sarmaya başlayacağı bir dönemin bitimine olan tutkuyla da ilgili olmamalı. Charlie Chaplin'in koşuşturmalarını çoktan bozup hareketlerini gerçek yerçekimine teslim ettiği, zorunlu sağırılıklara son verip sesini duyurmaya başladığı o siyah-beyaz kareler de değil sadece.

Birden siyah-beyazlar yeniden kendi hakiki renklerine, kısa saçlı bukleli güzel kadınların tür tür grilikleri ve beyazlıkları, nice nice renklere bürünüyor. Önce masallarla hayatıma giren, sonra gerçeklik içinde varlığı unutulup giden o küçücük valiz çıkıyor yeniden karşıma.

Tahta bir valiz bu.

O zamanlar basit ve ucuz çam tahtası ile bir cevizi birbirinden ayırabilecek yaşta değildim belki, ama kenarları yıpranmış, koyu kahverengi aşına aşına yer yer siyahımsı leke-

ler almış meşe bir valizin güzelliğini fark edecek durumdaymışım.

Mutlaka sahip olmak istemiştım ona. Hem de ilk bakışta. Annemin tüm çabalarına rağmen. Annem, yıllarca yapayalnız yaşlanmış ve yapayalnız ölüp gitmiş; ölüsü ise tesadüfen bir hafta sonra, o da gece gündüz açık duran televizyonun gürültüsünden rahatsız olan alt kattaki komşusu tarafından bulunmuş zavallı yaşlı bir kadının valizine sahip çıkmamın saçmalığına ikna etmeye çalışmıştı beni. Ama nafîle, ben bir kere gönül vermişim ya ona... Bu eskilere olan merakım hâlâ dinmedi. Siyah-beyaz filmlere, o filmlerdeki kısa bukleli saçları içe kıvrılan, aşk için gözyaşlarına boğulan kadınlara; kapakları desenli ahşap kutucuklara, değerlerini hiçbir zaman biçemediğim eski biblolara, kenarları oymalı kadife koltuklara, kuğu endamlı porselen çaydanlıklara, daha nice nice şeylere...

Yeni kiraladığımız iki odalı, kocaman mutfaklı o eve ilk kez annemle beraber gittiğimde fark ettim onu. Tesadüfen. Çünkü bir hafta sonra gelmiş olsaydım, mutfak duvarına asılı kıpkızıl sonbahar yapraklarıyla bezenmiş bir parkta sarışın bir kız çocuğunu yanaklarından öpen çilli bir oğlanın yer aldığı resim dışında, o evde oturmuş olan yaşlı kadına dair hiçbir şey kalmayacaktı.

İçi tıka basa eşyayla dolu evde en fazla bir saat kalmıştım o akşam. Eşyaların hiçbirine elini süremeyeceğini kesin bir dille babama aktarmak, babamın bir çöp yeri ve bir kamyon ayarlamasını istemek üzere işten yorgun argın dönmüş olan annemle beraber gitmiştik. Ev sahibi, evi ancak bu haliyle kiraya vermişti bize. Ölen yaşlı kadının akrabaları yoktu, eşyalarını üstlenecek kimse de çıkmamıştı ortaya.

Annemin o akşam sinirli sinirli soluduğunu hatırlıyorum. Bu eski püskü eşyayı kim alır, nereye atarız biz bunları deyip duruyor, oturma odasında uzun uzun gıcırdayan eski ağır

dolabın kapılarını açıp çekmecelerini çektikçe, siniri bir kat daha artıyordu. Ağır kadife perdelerle sıkı sıkı kapatılmış pencerenin önündeki sarı kahverengi karışımı kadife koltuk; onun hemen yanı başında, şemsiyesi soluk gülkurusu rengindeki ahşap gövdeli lamba öylesine hoşuma gitmişti ki. O evde filmlerde siyah-beyazın ve grinin tüm tonlarıyla tanıdığım nesnelere ilk kez asıl renkleriyle karşıma çıkıyorlardı.

Annem söylene söylene mutfaktaki dolapları karıştırırken babam gelmişti. Bense arkadaki yatak odasında kendi keşiflerimi yapıyordum. Demir karyolanın yanında duvara yaslanmış küçük valizi fark ettiğimde, annemle babam kapısı yatak odasına açılan oturma odasına geçmişlerdi.

Babam: “Hanım şu masaya bak, bu saf ceviz biliyor musun? Atılır mı böyle şeyler? Antika bunlar hanım, antika. Bak vallahi, yeminle, şu karşıdaki küçük koltuk var ya, geçenlerde böyle bir şey bir dükkânda gözüme çarptı, alınacak gibi değil.”

Annem ise sinirli.

“Ben antika mantika dinlemem, kim bilir kaç yıl öncesine ait yaşlı bir kadının artıklarıyla çocuklarımı yaşatmam, kendim de kullanmam. Gider ucuzundan, ama yeni şeyler alırım. Hem benim eşyalarım ne güne duruyor, hepsi de sığar buraya.”

Babamın ısrar edecek olduğunu, ama buna pek de cesaret edemediğini hissediyordum. Babam üşengeç bir adamdı biraz. Öyle sanıyordum, ama çok sonraları, bunun aslında bilmediği bir dilde derdini anlatamadığından kaynaklandığını, memlekete (sadece tatillerde gördüğüm, bana pek bir şey ifade etmeyen doğup büyüdüğü ülkeleri için hep böyle derlerdi) gittiğimizde fark etmiştim. Memlekette bir ay boyunca sokaktan eve girmeyen, sürekli koşuşturma içinde olan babamın geri döndüğümüzde, günlerini daha çok ev ve iş arasında geçirmesinin, arada bir akrabalara, tanıdıklara

yapılan ziyaretler dışında pek dışarıya çıkmamasının üşengeçliğinden çok, başka nedenlere bağlı olduğunu ancak büyüdüğümde anlamıştım. Dilini bilmediği, öğrenmemek için büyük bir aşkla direndiği bu ülkede, babam hep bir yabancı olarak kalmış; bu yabancılığıyla da içe kapanık, beceriksiz adam kimliğine bürünüvermişti. Hata yapmaktan korkmayan, gözü kara bir kadın olan annemin dil sorunu hemen hemen hiç yoktu. Her yere giren çıkan annem, çalıştığı fabrikadaki kadınlarla dedikodu yapıp bundan keyif alacak kadar öğrenmişti buranın dilini. Sanki benim için yapılmış küçük valizi elime aldığımda, ölen kadının ardından bıraktığı eşyayı çöpe atmak üzere kolları sıvayacak olanın da yine annem olacağını düşündüğümü hatırlıyorum.

Küçük olmasına rağmen ağırca bir valizdi. Yaşlı kadın belki de ölmeden önce seyahate çıkacaktı ya da çıkmıştı da içindekileri çıkarmaya zamanı kalmamıştı. Eski demir kilidine elimi attığımda, hem merak hem de korkuyla dolup taşmıştım. Garip, sanki açtığım anda yaşlı kadın Alaaddin'in sihirli lambasındaki dev gibi balonlaşıp şişecek, kocaman cüssesiyle karşıma dikiliverecekti. Çocukluğun düş dünyası bir yana, gerçek hayattaki korkuların etkisi de vardı tabii ki bu çekintimde. Gizlice başkalarının eşyasını karıştırmak, hırsızlık yapmak gibi bir şey değil miydi? Ama, annemin de dolapları karıştırdığını, içindekileri boşaltıp çöpe atacağını düşünüp rahatlamıştım.

Kulağım iç geçire geçire sigarasını çeken babamın nefes alış verişinde, sessizce valizin kilidini açtım. Anlık bir klik. Belki de o klik sesiydi beni o kadar büyüleyen. Yıllarca, herkesten gizleyeceğim, kimsenin dokunmasını istemeyeceğim eşyalarımı bu klik sesiyle açacak, yine o sesle onlardan ayrılacaktım.

Hiç de öyle ağır olduğu kadar, tıka basa dolu değildi. İri-iri ufaklı bir sürü bez mendil. Yer yer eprimiş, beyazlıkla-

rı uçup griye dönmüş mendillerin kenarlarındaki danteller; bazılarının köşelerindeki kabarık motifler; hele o naftalin kokusu, öylesine tanıdıktı ki. Memleketteki babaannemin kimsenin dokunmaya cesaret edemediği kocaman sandığının kokusuyla aynı. Babaannemin, bir zamanlar annemin de mendilleri vardı. Benim ise hep kâğıt mendillerim olmuştu.

Defterler. Defterleri açtığımı ve el yazısıyla kaleme alınmış sözcükleri okumaya çalıştığımı, düzgün olmasına rağmen, iç içe geçen o sağa yatık el yazısını sökemedikten sonra, aynı el yazısıyla dolu diğer iki defteri de bir kenara attığımı hatırlıyorum. İçlerine mektuplar, faturalar, birtakım evraklar konulmuş zarflar. Siyah-beyaz fotoğraflarda, kâh kendi yaşlarındaki kadınlarla, kâh asker üniforması içindeki genç bir adamın kollarında, bukleli saçları omuzlarında genç bir kadın hep gülümsüyor. Hepsi siyah-beyaz. Defterler, fotoğraflar, mektuplar, mektuplar; hepsini bir kenara koymuş, o küçük valize göz dikmişim, bir de kenarlarındaki beyaz dantelleri solmuş bej bir mendile.

Şimdi ise o eşyaları nasıl atmış olduğuma şaşıyor, tarihin bir kesitini yok ettiğim için içim cız ediyor, vicdan azabı duyuyorum. Ama zaten en geç bir hafta içinde diğer tüm eşyayla birlikte atılacak olan siyah-beyaz fotoğrafları, mektupları, birkaç kitabı, kim bilir kaç on yıllık geçmişleri olan, yıkana yıkana eprimiş mendilleri bir çöp torbasına doldururken, böyle duygulardan bihaberdim.

Poşeti, annemin antrede içini bir sürü şeyle istiflediği kartonlardan birine yerleştirdim. Üçlü koltuğa eğreti oturmuş, bezgin ve ekşi bir suratla kim bilir kaçınıcı sigarasını yakan, kendisini bekleyen işlerden uzaklaşmak istercesine dalıp gitmiş olan babam, önünden geçerken beni fark etmedi bile. İkinci kez, bu kez valizle önünden geçerken başımı kaldırdı ve aynı ekşi suratla ama etrafını görmeyerek gülümsedi. Annem ise mutfaktaki dolapları boşaltmakla meşguldü.